RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

LAUSUNTO

2002639

Pvm/Datum/Date 20.11.2025

Dnro/Dnr/DNo 6209/00.00.01.00.02/2025

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi

Asia: VNS 7/2025 vp Valtioneuvoston tulevaisuusselonteon ensimmäinen osa Strateginen toimintaympäristöanalyysi sekä skenaarioita vuoteen 2045

Kirjallinen asiantuntijalausunto

Ruokavirasto kiittää mahdollisuudesta asiantuntijalausuntoon ja tuo esille seuraavaa.

Ruokavirasto pitää erinomaisena selonteon poikkihallinnollista valmistelua, skenaarioiden systemaattista käsittelytapaa sekä tulevaisuusselonteon yhtenä tavoitteena olevaa hallinnon ennakointikyvykkyyden kasvattamista. Poikkihallinnollisuus ja ennakointikyvykkyyden kehittyminen vahvistavat yhteistä vuoropuhelua ja näkemystä tulevaisuudesta ja lisäävät siten yhteiskunnan resilienssiä ja mahdollisuuksia sopeutua toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin.

Ruokaviraston tehtävänä on toimia erityisesti yhteisen terveyden (One health) ja ruokajärjestelmän hyväksi. Tulevaisuuselonteon skenaarioissa kyseiset näkökulmat on otettu laajalti huomioon, vaikka tarkastelutasoissa onkin eroja skenaarioiden välillä. Riippumatta toteutuvan tulevaisuuden suunnasta, ruokajärjestelmällä ja siihen liittyvillä ratkaisuilla tulee olemaan merkittävä vaikutus yksittäisten kansalaisten arkeen ja turvallisuuteen, yritysten tuotantotapoihin ja -teknologioihin, ja edelleen esimerkiksi ilmastonmuutokseen sopeutumiseen. Laaja-alainen lainsäädäntövalmistelu kattavine vaikutustenarviointeineen tulee olemaan keskeisessä roolissa edellä mainittujen teemojen edistämisessä ja tähän työhön tulevaisuusselonteko tulee tarjoamaan hyviä työvälineitä.

Ilmastonmuutos, luontokato, ympäristön saastuminen ja kiertotalous nousevat Ruokaviraston näkemyksen mukaan varsin kattavasti esille kaikissa skenaarioissa. Yhteisen terveyden näkökulma, toisin sanoen ihmisten terveyden kytkeytyminen eläinten ja yhteisen ympäristömme terveyteen, olisi voinut kuitenkin nousta voimakkaammin esiin tulevaisuusselonteossa. Esimerkiksi antibioottiresistenssi, zoonoosit ja mikromuovien vaikutukset ihmisten terveyteen sekä näiden vaikutukset skenaarioiden sisältöihin jäävät varsin vähäiselle huomiolle.

Myös teknologisen kehityksen erilaiset kehityspolut on huomioitu varsin kattavasti tulevaisuusselonteon skenaarioissa. Ruokavirasto korostaa, että teknologisen kehityksen, digitalisaation ja datan hyödyntämisen mahdollisuudet koskevat myös ruokajärjestelmää ja sen toimijoita sekä kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä yhteisen

Ruokavirasto
PL 100, 00027 RUOKAVIRASTO
Puh. 029 530 0400 (vaihde)
ruokavirasto.fi
Y-tunnus: 2911686-7

Livsmedelsverket
PB 100, 00027 LIVSMEDELSVERKET
Tfn 029 530 0400 (växel)
livsmedelsverket.fi
FO-nummer: 2911686-7

Finnish Food Authority
P.O. Box 100, FI-00027 FINNISH FOOD AUTHORITY, FINLAND
Tel. +358 29 530 0400 (switchboard)
foodauthority.fi
Business ID: 2911686-7

terveyden hyväksi. Esimerkiksi elintarvikeketjun jäljitettävyys, riskienhallinta ja valvontajärjestelmien kehittäminen sekä yhteisen terveyden ylläpito edellyttävät luotettavaa ja turvallista datan käyttöä.

Tutkimuslaitoksena Ruokavirasto yhtyy tulevaisuusselonteon luvussa 8 esitettyyn huomioon tieteen aseman vaalimisesta kaikin tavoin. On ensiarvoisen tärkeää, että avoin tiede säilyy jatkossakin yhtenä keskeisenä kulmakivenä yhteiskunnallisessa keskustelussa ja päätöksenteossa.

Ruokavirasto pitää tärkeänä, että tulevaisuusselonteon luvun 8 skenaarioista riippumattomia toimia edistetään Suomen tulevaisuusvalmiuksien kehittämiseksi. Useat luvussa mainituista toimista edistävät vahvasti myös ruokajärjestelmän resilienssiä ja pyrkimystä yhteisen terveyden huomioimiseen tulevaisuuden päätöksenteossa. Näitä toimia on tärkeää edistää poikkihallinnollisessa yhteistyössä yhdessä sidosryhmien kanssa.

Ruokavirasto korostaa, että tulevaisuusselonteon hyödyntämistä eri hallinnonalojen ennakoinnissa ja tulevaisuustyössä on hyvä edistää jatkossakin systemaattisesti. Skenaarioiden vaikutuksia olisi tarpeen analysoida tarkemmin niin hallinnonalan sisäisesti kuin hallinnonalojen välisesti esimerkiksi yhteisen terveyden ja ruokajärjestelmän näkökulmasta, jotta myös nämä näkökulmat tulisivat paremmin huomioiduksi tulevaisuustyössä ja päätöksenteossa.

Ruokavirasto
PL 100, 00027 RUOKAVIRASTO
Puh. 029 530 0400 (vaihde)
ruokavirasto.fi
Y-tunnus: 2911686-7

Livsmedelsverket
PB 100, 00027 LIVSMEDELSVERKET
Tfn 029 530 0400 (växel)
livsmedelsverket.fi
FO-nummer: 2911686-7

Finnish Food Authority
P.O. Box 100, FI-00027 FINNISH FOOD AUTHORITY, FINLAND
Tel. +358 29 530 0400 (switchboard)
foodauthority.fi
Business ID: 2911686-7